

Hogeschool

**VAN HALL
LARENSTEIN**

ONDERDEEL VAN WAGENINGEN UR

**ASSOCIATE DEGREE (AD)
ONDERNEMERSCHAP**

IS ONDERDEEL VAN DE HBO-OPLEIDING
Bedrijfskunde en agribusiness

OPLEIDINGSLOCATIE
Leeuwarden

TOELATINGSEISEN EN STUDIEDUUR

Mbo: Mbo middenkaderopleiding (niveau 4).

Duur: twee jaar in deeltijd voor (agrarisch) mbo'ers met minstens drie jaar relevante werkervaring.

Havo: Alle profielen zijn direct toelaatbaar.

Duur: Maximaal twee jaar voltijd voor havo'ers ouder dan 21 jaar met minstens drie jaar relevante werkervaring. Eventueel met vrijstellingen op basis van specifieke ervaring.

Vwo: Alle profielen zijn direct toelaatbaar.

Duur: Maximaal twee jaar voltijd voor vwo'ers ouder dan 21 jaar met minstens drie jaar relevante werkervaring. Eventueel met vrijstellingen op basis van specifieke ervaring.

MOGELIJKE BEROEPEN

Zelfstandig ondernemer in (met name) de agrarische sector

AANMELDING EN INSCHRIJVING

Je kunt je inschrijven voor een studie via Studielink. Kijk op www.vanhall-larenstein.nl onder 'studies'.

VOOR MEER INFORMATIE

Kijk op www.vanhall-larenstein.nl of bel (058) 284 64 44.

**SAMENWERKING MET PARTNERS UIT HET
BEDRIJFSLEVEN**

Bij de uitvoering van het programma wordt samengewerkt met Rabobank, LTO, NAJK, Accon-AVM, LEI, Entrepreneur Consultancy en ondernemers uit het werkveld. Op deze manier is er sprake van een ideale mix van theorie en praktijk.

Bram Prins

Melkveehouder en voorzitter Global Dairy Farmers (GDF)

'Voortdurend leren wordt steeds belangrijker in de agrarische sector. Het maakt onderdeel uit van de uitdaging om met plezier ondernemer in de sector te zijn. Daarbij is het niet meer voldoende om alleen een goed vakman te zijn, ondernemerschap wordt steeds belangrijker. Ondernemers kijken vooruit en leren snel in te spelen op de veranderingen die op hun bedrijf afkomen. Ze gaan deze vertalen naar nieuwe uitdagingen voor hun eigen bedrijf. We werken er steeds meer aan om gewenst onderdeel van de samenleving te zijn en daarbij nieuwe verbindingen te leggen tussen platteland en burgers. Daarom ben ik blij dat het Groen Onderwijs steeds meer inspeelt op deze vraag vanuit de praktijk. De AD Ondernemerschap kan bijdragen aan het ontwikkelen van positief ondernemerschap en daarmee aan een gezonde agrarische sector die haar plaats weet in te nemen in een steeds groter wordend Europa. Mijn boodschap: door positief in te spelen op veranderingen, draag je bij aan een positief imago van een prachtige sector.'

Kort deeltijd hbo-traject Ondernemerschap

(Associate Degree)

Nieuw

Hogeschool

**VAN HALL
LARENSTEIN**

ONDERDEEL VAN WAGENINGEN UR

ENTER YOUR WORLD

Wil je gaan ondernemen in de agrarische sector? Heb je inmiddels een paar jaar werkervaring maar heb je ervaren dat je nog 'iets' mist? Ben je op zoek naar andere startende ondernemers? Wil je leren van ondernemers in andere sectoren en bedrijven? Wil je je persoonlijkheidskenmerken verder ontwikkelen? Ben je op zoek naar nieuwe wegen voor je bedrijf? En ben je op zoek naar een korte, krachtige opleiding die je naast je werk kunt volgen? Dan is de korte deeltijd hbo-opleiding Ondernemerschap iets voor jou!

AD ONDERNEMERSCHAP: ONDERNEEM HET!

Na je MAS/mbo-opleiding ben je vast en zeker enthousiast aan de slag gegaan op een (ouderlijk) bedrijf of heb je al een eigen onderneming opgezet. Vakmanschap met betrekking tot het operationele management van het bedrijf heb je al voldoende in huis; je hebt wellicht cursussen gevolgd, je hebt al diverse contacten opgedaan in je directe omgeving, je hebt al geroken aan het zelf ondernemen. Daarbij heb je het gevoel dat je op dat vlak nog veel wilt en moet leren. Op het bedrijf raak je al meer en meer betrokken bij het ondernemerschap. De wereld om het bedrijf heen verandert snel. Dit vraagt om visie en strategische keuzes. Immers: stilstand is achteruitgang! Met deze opleiding willen we je verder op weg helpen naar een ondernemende toekomst.

ASSOCIATE DEGREE

Dit is een uniek opleidingstraject op hbo-niveau. Een Associate Degree (AD) is een kort programma waarin je wordt opgeleid voor een specifiek functieprofiel. In dit geval dus ondernemer.

De primaire doelgroep bestaat uit studenten met een diploma van een vierjarige MAS/mbo-opleiding, aangevuld met minstens drie jaar werkervaring in een ondernemende omgeving. Deze studenten kunnen door vrijstellingen een verkort programma volgen dat gedurende twee jaar in deeltijd wordt aangeboden (studiebelasting ca. 20 uur in de week gedurende veertig weken per jaar). Ook havo-gediplomeerden met minstens drie jaar werkervaring in een ondernemende omgeving kunnen instromen, maar zij volgen een intensiever programma (afhankelijk van werkervaring).

EERSTE STUDIEJAAR

Markt- en klantgericht ondernemen is essentieel voor een producerende organisatie in een snel veranderende omgeving. Dit is dan ook het vertrekpunt in het eerste studiejaar. Vervolgens komt het agrarisch bedrijf aan bod. Op basis van een bedrijfs- en omgevingsanalyse worden alternatieve strategieën begroot. In de module agrarisch ondernemerschap doorloop je samen met een ondernemer het proces van strategievorming. Creativiteitstechnieken zorgen voor mogelijke innovatieve ideeën bij dit proces. Daarna zoom je in op het management en de organisatie van ondernemingen.

TWEEDE STUDIEJAAR

In dit studiejaar maak je een ondernemingsplan voor je eigen bedrijf, waarbij de eerder opgenomen kennis en vaardigheden terugkomen in een geïntegreerd plan. Je presenteert en verdedigt dit plan tegenover een select gezelschap uit het bedrijfsleven. Daarnaast verdiep je je in een aantal belangrijke aspecten van ondernemerschap, waarbij het strategisch ondernemen centraal staat. Maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt concreet gemaakt via een invulling van de people-planet-profitbenadering. Vervolgens wordt ingegaan op strategisch ondernemen. Niet alleen op een primair bedrijf, maar ook in organisaties in de periferie van dit bedrijf (denk aan de grote coöperaties). Tevens is er aandacht voor verandermanagement, een belangrijk aspect in organisaties die flexibel moeten inspelen op ontwikkelingen in de omgeving. Bij het onderdeel financieel management wordt sterk op bedrijfsovername ingezet. Bedrijfswaarderingen, geldstroomberekeningen, investeringscalculaties en rendementsberekeningen komen hier aan bod, met speciale aandacht voor de juridische en fiscale aspecten.

Als een rode draad door het hele studieprogramma loopt het coachingstraject van jou als ondernemer: het verder ontwikkelen van een ondernemende houding (o.a. door het stimuleren van 'open mind' denken), het versterken van je ondernemerscompetenties en het vergroten van je markt- en klantgerichtheid. Met behulp van een speciaal ontwikkelde ondernemerstest wordt je ontwikkeling gevolgd.

**ONDERNEMERSCHAP
IS WAAR DE KOMENDE
JAREN HET VERSCHIL MEE
WORDT GEMAAKT**

“

**DOEN WAT
DE BUURMAN
DOET IS NIET
VOLDOENDE**

”

Lubbert van Dellen

Accon-AVM adviseurs en accountants

‘We zitten momenteel in een periode waarin de omgeving erg snel verandert. Denk aan EU-subsidies en ander EU-beleid, mestregelgeving, quota en het energie-beleid. Enerzijds beperkt dit bestaande bedrijvigheid, anderzijds biedt het legio mogelijkheden voor innovaties en kansen. Een kans is betrekkelijk snel benoemd, maar dit omzetten in klinkklare euro’s voor het eigen bedrijf is een kunst op zich. Juist dan komen de echte ondernemerskwaliteiten - waar de komende jaren zo broodnodig behoefte aan is - naar voren. Bottomline: Ondernemerschap is de komende jaren voor de agrarische sector misschien wel het enige opleidingstraject dat van belang is.’

Dirk-Siert Schoonman

Vakgroep Rundveehouderij LTO, Portefuillehouder Kennis en Innovatie
Melkveehouder

‘De Nederlandse melkveehouderij wordt steeds minder een eenheidsworst. Wanneer je vandaag melkveehouder wordt, dan zul je sterk moeten nadenken over hoe je jouw bedrijf vorm gaat geven. Waar ligt je interesse? Waar ben je goed in? Welke kansen biedt je omgeving? Welke beperkingen heeft je omgeving? Kortom: doen wat de buurman doet is niet automatisch het meest voor de hand liggende. Om bovenstaande vragen goed af te wegen, heb je als melkveehouder ondernemersvaardigheden nodig. Veel jonge mensen gaan enthousiast werken na de Middelbare Agrarische School en ontdekken dan na een paar jaar dat ze meer over de toekomst van hun bedrijf willen nadenken. De AD Ondernemerschap kan voor hen een hele goede aanvulling zijn. In de vakgroep Rundveehouderij LTO hebben wij het versterken van het ondernemerschap hoog op de agenda staan. De toekomst van de melkveehouderij zal divers zijn. Niet automatisch is schaalvergroting de enige methode om onze bedrijven toekomstgericht te maken. Er zijn veel mogelijkheden, maar die kunnen alleen opgepakt worden wanneer de juiste afwegingen gemaakt worden. Daarvoor is ondernemerschap een must.’

